

λήλοις σωεσηκότα, μηδένα τε πόρον ὅλως, ἢ κενόν τι διασημάτιον (οἷον αὐ γένοιτο ἐκ τῆς ἐπαφῆς τε καὶ ἐπιθέσεως πλειόνων, κατὰ μέρη σωματομοσιών, καὶ μὴ ἀκρίβως ἐφαρμοζομοσιών, καὶ πόρος εἴτευθον τινὰς ἐνδιαλειπόντων) ἔχοντα. Στερότατά τε τὰ αὐτὰ τυχαίειν, οἷον ἐδὲ τῶν ὄν τῷ παντὶ σωμάτων, σκληρότατα, ἀντιτυπότατα, παγιώτατα, παύτη ἀκρίβη, καὶ ἀτέραμνα, καὶ ἐδεμιά τῶν ἐν τῇ φύσει δυνάμεων ἀναλυτὰ, ἐδὲ διαιρετὰ, καὶ αὐτὸ τὸ αὐτὸ ἀτομα, καὶ τὸ ἐκτάσεως μὴ ἀμοιρεῖν, ὡς δὲ τὸ πόρων, ὡς εἴρηται, ἀμοιρεῖν. Καλεῖσθαι δὲ αὐτὰ καὶ μόρια σοικειώδη, καὶ πρισβυγενῆ σώματα, καὶ μονάδας φυσικὰς, φύσει τε ἀπλᾶς, καὶ πρώτας, καὶ ἀρχοειδεῖς, ὡς ἐξ ὧν ἅπαν σώμα αἰδητὸν τῷ σωύθεισιν ἔχει λαβὸν, καὶ εἰς αὐτῷ ἀνάλυσιν ἐπιδέχεται. (1)

Θεώρημα ΜΓ'.

δ. φ. γ. ζ'. „ Τῶν ἀτόμων ἕθ' ἐκάστω ἐκάστης ἑτεροφυῆ
 „ τυχαίειν εἰκὸς, καὶ ἑτεροχημόνα, ἐδὲ μὲν ἐν ἀπάσας
 „ ὁμοίαις φύσει, καὶ χήματι.

Εἴπερ γὰρ ἐκάστη ἐκάστης, καὶ πᾶσαι ἀπλῶς ἀλλήλων διαφέρουσαι ἐτύγχανον φύσει, καὶ χήματι, ἐδεμῖα αὐ, ἐδὲ ἢ τυχεύουσαι τοῖς σώμασιν ἐνεφαίνετο ὁμοιότης. (δ. τ. κ. β'.)
 Ὡς ἐκ τῶν ἑτεροφυῶν τε καὶ παύτη ἑτεροχημόνων, ἀδυνάτον ὄν ἐπαθροίζομοσιών ἰδίᾳ, ἀνακύψαι δύο τινὰ, τὸ τῷ οἷδης ἐμφερὲς πρὸς ἀλλήλα ἁρσώζοντα. Πολλὴ δὲ ἢ ἐν πολλοῖς τῷ ἐν τῷ παντὶ ἐνορωμῆν ὁμοιότης τε καὶ ἐμφέρεια. (ἐξ ὑποθ.) Ἄρα τὸ Α'.

Εἰδὲ πᾶσαι φύσει τε αἰ αὐτὰ ἐτύγχανον, καὶ τοῖς χήμασι ὡσαυπλήσια, Α'. καὶ αὐτὸσαύτη τοῖς ἐν τῷ παντὶ ἁρσφορά συνέβαινον, ὅση ὁράται, μόνη δ' αὐτῷ ἢ πρὸς ἢ ἐκ τῆς θέσεως τῷ ἀπλῶν, καὶ πλέον ταύτης ἐδὲ. Β'. Καὶ ῥάδιον αὐ.

(1) Ὅρα Νέθων. Ὀπτικ. Ζητήμ. λ. α.

πῶ ἕως ἑκάστα εἰς ἑκάστα μετέβαλε, τῷ τῷ ατόμων ῥυθμῷ μεταβάλλοντος, ἐκάτερον δὲ τῆ κατασάσει τῷ παντός σωματίου ἰχυρῶς ἀντικάθεται, καὶ ἀντιπίπτει. Ἄρα καὶ τὸ Β'.

Σχόλιον.

Δ. φυγή. Περὶ μεγέθους τε καὶ σχήματος τῷ πλῶν σωματίων, πότερον ποτε τῷ αὐτῷ τὰ πάντα μέχει, ζητήσας ὁ φυσικὸς Μεγιστοβροίκιος (1) ἔδεν' ἀπεφύλασαι ἀεισημῶς δεῖν ἐδικαίωσεν. Ἄλλ' ἔγνω ἐνδοιάζειν, ὅτι μέγεθος, καὶ σχῆμα, φησὶν, αἰδήσει ἔχειται, τὰς δὲ ατόμους, ἢ τῷ ὄγκῳ βραχύτης, ἴσησιν ἡμῖν ἀλήπτες αἰδήσεις, ὡς ἔδεν δι' ἀκραιβεισάτων μικροσκοπίων ὀφθαλμοῖς ὅλως ὑπεπίπτειν οἴας τε ἕσας. Αὐτοὶ δὲ καὶ τοὶ τέτων τὸ ἀληπτον τῆ αἰδήσει, εἰδότες, καὶ ὁμολογῶντες, τὰς γεμῶ καὶ σχῆμα, καὶ φύσιν ἁφορὰς, ἁκείναι αὐτὰς ἀξιοῦν, τοῖς ἐν τῷ θεωρηματι, ἐκ δὲ καταφρονήτοις λόγοις ὑπαγόμενοι. Καὶ μὴ δὴ καὶ εἰς ἀναλόγῳ πῶτο τεκμηριῶντες ἄπο τῷ αἰδήσει σωματίων, ἐν οἷς αἱ καὶ τὰ εἶδη, καὶ τὰ σχήματα, καὶ τὰ μέγεθῃ ἁφορὰ ἐπίσημοι εἰσὶν. Ἄλλως τε, καὶ τὰς μὴ μεταφυσικῶς, εἶδους παντός ἀμοιρον ψιλῶς ἐπινοίας ἀνατυπωμῶς τῷ ὕλῳ, καὶ ὁμογενῆ ἕως εἰσάγειν εἰκός, ἢ γὰρ τῷ εἶδους παντελῆς ἀπυσία, τὸ ἀἁφορον αὐτῇ προμνησθεῖται τὰς δὲ φυσικῶς, καὶ συλ' εἶδει, ὡς ἐν τοῖς πρεσβυγενέσι πτωσι σωματίοις, ἐκέτι οἶμαι λόγῳ ἔσιν ἐχόμενον. Ἐπεὶ γὰρ εἶδους ἔλαχεν αὐτὰ, καὶ δι' αὐτὰ, ὡς μὴδὲ παρ' αὐτὰ αἰδήται, δι' ἕτερα δέ. Τὰ δὲ ὧν ἕνεκα παντῶα τοῖς εἶδεισιν ἔσιν δι' ἐκεῖνα, κακεῖνα ἄρα τὰ τέτων ἕνεκα. Συνοῖδε γὰρ πῶτο, καὶ Πλάτων ὁ δαιμόνιος, τῷ γὰρ πρωτίστῳ, καὶ νόδοις, ἢπερ ἐκάλει, λογισμοῖς ληπτῶ ὕλῳ, ἀεῖδον παντῆ δογματίσας, καὶ ἀμορφον, ἐπεὶ φυσικώτερον εἰπεῖν

πε-

(1) Φυσικ. Κεφ. Δ'. §. λ'. λ'.

ὡς) κόσμος συστάσεως ἀνεβάλλετο, τοῖς ἀρχοειδέσι τῶν χη-
 μάτων αὐτῶ ἐσοιχείωσε, καὶ τὸν κόσμον ὑπέδειξε ὑποσῶσαι
 ὡς τὸ Δημιουργῶ ἀπτόν τε καὶ ὄρατόν, ἐκ τῆ μὲν ἀπτεῖ τῆς
 γῆς, τῆ δὲ ὄρατῆ τῆ πυρός· σφαιρὸν δὲ ὄντα, καὶ ἐκ δυοῖν
 μέσων ἀνελόγων αἴερος καὶ ὕδατος. Ἐχει γὰρ γῆ πρὸς ὕ-
 δωρ, ὡς ὕδωρ πρὸς αἴερα, καὶ αἴρ πρὸς πῦρ, καὶ ἀνάπα-
 λιν, καὶ ἐναλλάξ. Τῶν δὲ τῶν λόγων ὁμοιότητα, μὴ ἐν τοῖς
 πάντι ὁμοίοις ἀκριβῶς ἐπιθεωρεῖσθαι φανερόν. Καὶ ταῦτα
 δὲ τὰ σώματα, ἐξ ἀπλυστέρων μορίων χήματι καὶ πάθει
 διαφερόντων διαχηματιζῶναι, πυραμοειδέσι μὲν τὸ πῦρ μο-
 ρίοις συστήσας, κυβοειδέσι δὲ τῶν γῆν, χήμα δὲ ὀκταέδρου
 τοῖς ἐξ ὧν ὁ αἴρ ἀποδύς, εἰκοσαίδρου δὲ τοῖς ἐξ ὧν τὸ
 ὕδωρ. Τὰ γὰρ τοιαῦτα (ἅπερ ἐν τῷ Τιμαίῳ ἐκτίθε-
 ται. (1)) οἷς τε πλέον μαθηματικῆς ἀληθείας, καὶ πλά-
 σματος ἐπιφαίνεται (ὡς αὐ φαῖεν οἷς ἐπακύνειν τῆ βλάβης
 τῆς τῆ ἀνδρός διανοίας ἐχ οἷον τε) ἢ ἀληθείας, ἐδὲν ἕτε-
 ρον προσηγμῶς ἐννοεῖν παρέχεται, ἢ τὰς ἀπλυστάτας ἐ-
 κείνας φύσεις ἐξ ὧν τὰ συύθεται, εἶδεσι διαφέρειν, μηδ' ἐκ
 τῆ αὐτῆ φυράματος ἔτω φαῖναι μεμάχθαι τὰ σώματα. Εἶ-
 ναι δὲ τῶν περὶ βυθῶν ἐκείνων μορίων, τὰ μὲν τῆς δε-
 μετέχοντα φύσεως, τὰ δὲ τῆς δε, καὶ τῶν ἄλλων διαφερέ-
 σης· οἷον, ἵνα τοιούτω τινὶ χήσωμαι ὡς ἀδείγματι, πολλὰ
 μὲν ἔστιν α, πολλὰ δὲ β, πολλὰ δὲ γ, καὶ ἐφεξῆς μέχρι
 τῶν κδ, ἐφ' ὅλης τῆς Ὀμηρικῆς Ἰλιάδος. Ἐδει γὰρ δή τις
 σοιχεῖα τινὰ προὔπειναι τοιαῦτα τε καὶ τῶν αὐτῶ ἀφ' ἐκάστη
 γῆς, οἷα τε καὶ ὅσα ἀπῆται ἢ τῆ ὅλη ποιήματος ἀκριβῆς
 συύθεσις, ἐδὲνός ἐδὲ τῆ τυχόντος πλεονάζοντος, ἢ ἐλλεί-
 ποντος, ἔφοιτο γὰρ αὐ καὶ ἐκ τῆ τυχόντος, ὡς ἔτι πῶς προ-
 σόντος, ἢ καὶ ἀπόντος, ὡς ἀ πόδας τὸ ἀτακτον, καὶ τὸ ἀρ-
 ρυθμικον. Παραπλησίως ἐν καπὶ τῆ παγκοσμίου τῆ δε ποιή-
 ματος, φύσεις τινὰς ὑπὸ τῆ Δημιουργῶ τοιάς δε καὶ τῶν δε
 προὔποσῶναι εἶκος, οἷων τε καὶ ὁπόσων ἔδει, τῶ ἐν μορφῇ
 τοιάδε καὶ τάξει, καὶ ἐν σάθμῃ καὶ μέτρῳ ὡς ἀχθισομῶν
 σω-

(1) Ὁρα Ἀλκιόεν Εἰσχυ. Κεφ. 1β. καὶ 1γ.

συντάγματι. Οἷον ὑπέστη μόρια πρὸς βυζυγῆ φωτὸς ποσαῦ-
 τα, καὶ ἄβρος ποσαῦτα, καὶ ὕδατος, καὶ τέφρας, καὶ ψάμμου.
 Καὶ ἀεθμός πεταγμένος μορίων χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου, καὶ τῶν
 ἄλλων μετάλλων, καὶ ἀλάτων δὲ ποικίλων, καὶ ἐλαίων, καὶ
 τῶν λοιπῶν ἀπλυσάτων φύσεων. Τὰ δὲ εἰς ἄλλα ποτὲ,
 εἰς ἄλλα μεταβάλλει· ἢ γὰρ αὐτὸ ἀποβιβείσκει ποτὲ,
 εἰς αὐτὸ ἀπολεπτωθεῖσκει ὡς εἴρηται· μέγεθος δὲ αἰεὶ τοιαῦ-
 τα ἀδιαίρετα ὄντα, καὶ ὑδεμιᾶ φυσικῆ δυνάμει ἀναλυτά.
 (δ. φ. γ. φ. γ. δ.) αἰεὶ τε ὡσαύτως ἔχοντα, καὶ ὡς ἔλαχον
 τῶν ἀμεταρρήστων φυσικῶν, καὶ ὑσιώδεις ιδιότητες
 ἀναφαιρέτως διασώζοντα. (1)

Θεώρημα ΜΔ΄.

δ. φ. γ. δ. „ Τῶν σωμάτων τὰ μὲν φυσικῶς ἀπλᾶ ἐκ
 „ τῶν ὁμοφυῶν ἀτόμων συγκροτῶνται, τὰ δὲ ἕτεροφυῶν
 „ ἐκ τῶν ἑτεροφυῶν.

Τοῖς μὲν ἡ εἶδει τὸ ἀπλᾶν ἔχουσι (δ. υ. ζ.) ὁμοει-
 δεῖς ἐπίσονται καὶ αἱ ἀτομοί. Ἄρα τὸ Α΄.

Τοῖς δὲ ἐκ πλειόνων μορίων εἶδει διαφερόντων συγκροτη-
 μένοις (δ. υ. ζ.) καὶ αἱ ἐγκείμεναι ἀτομοί ἑτεροφυεῖς.
 Ἄρα καὶ τὸ Β΄.

Σχόλιον.

δ. χ΄. Ἀναξαγόρας δὲ Κλαζομένιος, ἀρχαῖς τῶν ὄντων
 τὰς ὁμοιομερείας ἀπεφρίωατο. (1) „ Ἐδόκει ἡ αὐτῆς ἀπο-
 „ ρώτατον εἶναι, πῶς ἐκ τῶ μὴ ὄντος δύναται τι γένεσθαι,
 „ ἢ φθεῖρεσθαι εἰς τὸ μὴ ὄν. Τροφικῶ γὰρ προσφερόμεθα
 „ α΄

(1) Ὅρα τὸν Συγγραφέα τῆς Ἰσορ. τῆ Οὐρανῆ Βιβλ. Β΄. πρὸς τῆς
 Κοσμογονίας.

(2) Πλάτων. Α. Ἀριστοτέλης Κριτ. γ΄.

21 ἀπλῶ καὶ μονοειδῆ, οἷον τὸν δημήτριον ἄρτον, καὶ τὸ ὕ-
 22 δωρ πίνοντες, καὶ ἐκ ταύτης τῆς ἑοφῆς φέρεται θεῖξ,
 23 φλέψ, ἀρτεία, νεῦρα, ὄσα, καὶ τὰ λοιπὰ μόρια. Τέ-
 24 των ἐν γινομνῶν ὁμολογητέον ἔστιν, ὅτι ἐν τῇ ἑοφῇ τῇ
 25 προσφερομένη πάντα ἔστι τὰ ὄντα, καὶ ἐκ τῆς ὄντως
 26 πάντα αὐξεται, καὶ ἐν ἐκείνῃ ἔστι τῇ ἑοφῇ μόρια αἵ-
 27 ματος γεννητικά, καὶ νύρα, καὶ ὀσείων, καὶ ἄλλων τῶν,
 28 ἃ ἢ λόγῳ θεωρητὰ μόρια. Ἀπὸ τῶ ἐν μόρια τὰ μέ-
 29 ρη εἶναι ἐν τῇ ἑοφῇ τοῖς γενομνῶσι, ὁμοιομερείας αὐ-
 30 τὰς ἐκάλισσε, καὶ ἀρχὰς τῶν ὄντων ἀπεφύλατο. Καὶ τὰς
 31 μετ' ὁμοιομερείας ὕλην, τὸ δὲ ποιῶν αἴτιον τὸν οὖν τὸν
 32 τὰ πάντα ἁταξάμενον. Ἀρχεται δὲ ἕτως· ὁμῶ πάντα
 33 κινήματα ἢ, νῆς δὲ αὐτὰ διήρη, καὶ διεκόσμησε κινήμα-
 34 τα λέγων τὰ πράγματα. Οὕτω τὸν Ἀναξαγόρου κινεῶνα
 35 ὁ Πλάταρχος ἡμῖν ὑπογράψας, οὗ δὲ καὶ μόνον ἐν αὐτῷ
 36 τῶν ἐκείνου, ὡς ὀρθῶς ἔχον ἐγκρίνας, ἀποδεκτέος, φησὶν,
 37 ἔστιν ὅτι τῇ ὕλῃ τὸν τεχνίτῳ προσέζωξεν. Ἀλλ' ἦτι
 38 ἐκ ἀποδεκτέος ἐδὲ τῷ ἐνὶ τῷ, ἐδὲ γὰρ ὡς ἔδει προσέ-
 39 ζώξει, μὴ ἀδράγοντα τῷ ὕλῃ εἰσαγαγῶν, προῦφρασαν
 40 δὲ διαίροντα καὶ διακοσμεῖντα· ἐδὲ τὸ εἶδος αὐτὸ ἄτε δὴ ἐν
 41 αὐτοῖς τοῖς σπέρμασι προμεμορφωμένον, ποσῶτα δὲ μόνον,
 42 τὰ ὅμοια τοῖς ὁμοίοις συνάπτοντα, ὃ λιπῆς ἔστιν ἄγαθον καὶ
 43 ἀφελῆς ἔργον σοφίας τε καὶ δυνάμεως. ἢ Τί γὰρ μέγα, εἰ
 44 ὁ Θεὸς ἐξ ὑποκειμένης ὕλης ἐποίησε τὸν κόσμον; καὶ ἄνθρωπος
 45 ἡνίκα ἀνθρώπος, ἐπαύ ὕλῃ λάβη ἀπὸ τίνος, ἐξ αὐτῆς
 46 ὅσα βέλεται ποιεῖ. (1) Τ' ἄλλα δὲ αὐτῆ ὅσης τῆς ἀπο-
 47 πίας ἔστιν ἐχόμενα; Α'. γὰρ ἔπει τῶν μικτῶν τὸ δόγμα ἐκ
 48 εὐδοκῆται, ὡς ἔπει τῶν ἀπλῶν. Αἶρος γὰρ τῶν καθαρωτάτων
 49 τὰ μόρια αἶμα, καὶ τῶ ἕδατος τῶ ἀπλεστάτων ὕδατα, καὶ ἔπει
 50 τῶν ποικύων ὡσαύτως· τῶ δ' αἵματος φέρειπειν, καὶ αἶρ, καὶ
 51 ὕδωρ, καὶ ἔλαιον, καὶ γῆ, καὶ ἄλλ' ἅττα συστατικά γίνεται,
 52 ὡς δῆλον ἐκ τῆς ἀναλύσεως, ἐχὶ δὲ μόρια καθ' αὐτὰ αἵ-
 53 ματος. Β'. καὶ εἰ ἐν τῇ ἑοφῇ, ἢ προσφερόμεθα, ἐξ ὧν αὐ-
 54 θεῖξ,

(1) Θεόφ. Ἀγριοχ. πρὸς Ἀυτολύκην. Βιβλ. β'.

θεῖξ, καὶ φλέψ, καὶ τ' ἄλλα ἕαφείη, μάτρω αὐ εἶη πάντως
 αὐτὰ καὶ τῆ χυσῶ, καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσα πρὸς θεῖνῳ
 κῶδράποις ἐκ ὀπιπεία· ὁ δὲ τὰ πάντα συμφορήσας ἐν
 τοῖς πᾶσι, τὴν φύσιν πως ἐματαίωσε. Γ'. Εἶδε τις καὶ ὅτι
 τῆ ὀργανικῶν τὸ λεγόμενον μεθελκύσει, πόσα αὐ γέλω-
 τος εἶη ἄξιον, εἰ γὰρ ἐκ τῆ ὁμοίων ὅσων καὶ νεῦρον, πότε-
 ρον καὶ ρίς ἐκ ρινῶν, καὶ ἕς ἕξ ὠτίων, ἀλλ' εἰ τῆτο, τί μὴ
 καὶ ἐκ πολλῶν ζωδίων τὸ ζῶον, οὐδὲ γὰρ μᾶλλον ταῦτα ἢ
 ἐκεῖνα ἐκ μίξεως. Τὸ δὲ τοιαῦτον ὅσιν, οἷον αὐτίς φκίη καὶ
 ἐκ πολλῶν σκιμποδίσκων, συγκεῖσθαι τὸν σκίμποδα. Δ'.
 Εἰ δὲ τὰ αἰδητὰ ἐκ τῆ λόγῳ, ἢ φητὶ, θεωρητῆ συνέ-
 στικῶν, οἷον ἕξ ὀσέων ὅσων, καὶ ἐκ νόρων νεῦρον, καὶ ὅτι
 τῆ ἄλλων ὁμοίως, ἢτοι ἕξ ἄλλων ἐλασσόνων κακεῖνα, ἢ
 ἀπλᾶ αὐτὰ καὶ ἀσύνθετα. Ἀλλ' εἰ μὲν τὸ πρῶτον, χωρή-
 σει δὴ τὸ πύσμα ἐπ' ἀπειρον, καὶ οὐ πρῶτον ὅσων ἐξο-
 μύτι, οὐδ' ἔχατον. Εἰ δὲ τὸ δεύτερον, ὡσπερ ὅσιν ὅσων
 ἐκ μὴ ὀσῶν, καὶ νεῦρον ἐκ μὴ νόρων ὅτι τῶν λόγῳ θεω-
 ρητῶν, ἔσαι δὴ καὶ ὅτι τῶν αἰδητῶν ὡσαύτως. Ε'. Εἰ τὰ
 πάντα ἐν τοῖς πᾶσι, ὡς ὁ λόγος βέλεται τῆς παναπερ-
 μίας, ἐνέσαι δὴ καὶ τὸ ὕδωρ ἐν τῆ πυρὶ, καὶ τὸ πῦρ ἐν τῆ
 ὕδατι, τὰ ἐναντία, καὶ ἀπὸ τῆ αὐτῆ ἀλλήλα ἐξωθεῖν φύ-
 σιν ἔχοντα. Ἀλλ' ἐκεῖνα τὸν κρατῆρα τὸν αὐτῆ, ἔπως δὴ
 θεῖς κατακεράσαντος, σωμάτων αὐτοῖ ἐν τῆ παντὶ εἶδη
 ἕσια διακρίνειν χλιῶαι ἠγέμεθα, τὰ μὲν ἀπλᾶ φύσει,
 καὶ μονοειδῆ καὶ αἰδητῆ καὶ λόγῳ τιθέμενοι, οἷον ἀήρ, ὕδωρ,
 γῆ, καὶ τὰ τοιαῦτα, καθ' ἑαυτὰ, καὶ ἀπὸ τῆς μὲν τῶν ἑτερο-
 φυῶν μίξεως λαμβανόμενα. Τὰ δὲ συνθετὰ τῆ λόγῳ, καὶ
 τῆ αἰδητῆ, οἷον ἄρτος, αἷμα, ὅσων, καὶ ὅσα δὴ τῶν ὁμοιο-
 μερῶν εἶναι λέγεται. Τὰ δὲ ἐπὶ τῆ συνθετὰ εἶναι, καὶ
 ὀργανικά, τὰ καὶ λόγῳ καὶ αἰδητῆ μικτὰ ὅσων τὴν ἐκφανῆ
 τε καὶ δήλω ἀνομοιομέρειαν, οἷα τὰ τῶν φυτῶν σώματα, καὶ
 τὰ τῶν ζῶων. Τῆτων δὲ ἐ πάντα τοῖς πᾶσι συναμι-
 γνωῦτες εἰκῆ συμφύρομη, ἀλλ' ἐν τοῖς ὑσέροις τὰ πρότε-
 ρα, καὶ τοῖς μᾶλλον συνθέτοις τὰ ἀπλᾶ εἰσάγομη,
 ἀνάπαλιν δὲ ἕδαμῶς. Οὐδὲ γὰρ ἔχει φύσιν τὸ συνθετὸν
 ἐγκεῖσθαι τῆ ἀπλῶ, οὐδὲ γὰρ μᾶλλον, ἢ τὸν ἀριθμὸν τῆ
 μονάδι. Συνίστασθαι δὲ ἐπαύαγκας τὰ μὲν φύσει ἀπλᾶ ἐκ
 τῶν

τῶν ὁμοφυῶν ἀπλευσάτων φύσεων, τὰ δὲ συνύθιστα καὶ ἐκ
τῶν ἑτεροφυῶν, τοσούτω δὲ πλείονων τε καὶ ποικιλοτέρων, ὅ-
σον περ αὐτοῖς, μᾶλλον τῆς συνυθέσεως μέτεσι.

Θεώρημα ΜΕ΄.

§. χα΄. Ἦ τὸ φυσικὸν εἶδος ἐπὶ μὲν τῶν ἀπλευσάτων
σωματίων, τὰ καθ' αὐτὰ ἴσκειται, καὶ ποιῶς πως ἔχει,
ἔστι γνωρίσματα, οἷον χῆμα τε καὶ μέγεθος, καὶ εἴ τινα
ἄλλα πάθη, τέτοις μὲν ἔστιν ἰσχύοντα, ἡμᾶς δὲ λαν-
θάνοντα. Ἐπὶ δὲ τῶν ἐξ αὐτῶν συνυθέτων, τῆ κατὰ
θέσιν τινὰ, καὶ λόγον μίξει τῶν αὐτῶν, καὶ τῶν κατ' αὐ-
τὰ γνωρισμάτων συγκροτεῖται.

Εἶδος γὰρ φυσικὸν τῶν σωμάτων ἐστὶ, τὸ τῆν αὐτῶν συ-
νισῶν φύσιν, καὶ τῶν ὅσα ταύτῃ ἐκ ἔλαχον, ἀντιδιαστέλ-
λον. (§. ρ λ γ'. φ π δ'.) Ἀλλὰ τοῖς μὲν τὰ προσόντα
γνωρίσματα, οἷον μέγεθος, καὶ χῆμα, καὶ εἴ τι ἄλλο τῶν
ταῦτα, ὅπερ ἡμᾶς διαλανθάνον τέτοις προσιδιάζει, καθ' ὅ-
πως ἴσκειται, τοῖς δὲ παρ' αὐτὰ συνιόντα, καὶ ἢ τῶν
αὐτῶν θέσις τε, καὶ καὶ λόγον μίξις, τῶν σύσασιν παρέ-
χεται, καὶ τῶν ἄλλων ἴσκειται. Ἀτόμῳ γὰρ ἀέ-
ρος φέρει εἶπεν, μέγεθος ἴδιον ἔχοντι, καὶ χῆμα τὸ προσῆ-
κον, καὶ ποιῶς πως ἔχοντι πρὸς ἠρεμίαν, ἢ κίνησιν, καὶ
παθῶν τινῶν ἄλλων προσιδιάζοντων αὐτῷ ἁμοιρῶντι, διω-
ρισμένη ἐστὶν ἡ φύσις, καὶ τῶν μὴ τοιούτων διακεκευμένη.
Ὁμοίως δὲ, καὶ εἰ πολλὰ ἅμα εἰς ταυτὸ συνέλθει μὴ
πρὸς μίξιν ἀποπεφυκότα, τῆ τε ποιῶν τῶν γνωρισμάτων
αὐτῶν κράσει, καὶ δὴ καὶ τῆ ἀρισμένη θέσει τῶν σωμάτων
αὐτῶν, ἀρισμένη φύσει τὸ συνύθετον ἀναδειχθήσεται, καὶ
παντὸς ἄλλε διακεκευμένη. Ἄρα Ο. Η. τὸ Α'. καὶ τὸ Β'.

Σχόλιον.

§. χ β'. Ἐνταῦθα ἡμῖν, εἰπέριτε καὶ ἀλλαχῆ τὸ τῶν
Σχολαστικῶν εἶφος, καὶ τῶν ἄλλως διηραπτιζόντων, τῆς
Metaph. Tom. II. L μυκ.

μυκτῆρας συσπᾶσονται, τὰς κατ' αὐτὰς ἡμισίας καταργη-
 μίας θεώμενοι. Ἐκεῖνοι γὰρ τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος, ὡς
 οὐσίας τινὰς ἀτελεστέρας εἰσάγουσι, τῇ συνελούσει ἑκατέ-
 ρας τὴν ὀλοχέρειαν τῷ συσπᾶσθαι προτυπώμενοι· τὰ γὰρ
 συσπᾶσθαι, φασὶν, ὀλικῶς θεωρητικῶς, μέρη ταῦτα ἐσιώδη
 τε, καὶ συμπληρωτικά ἐσὶν, ἀμφω τε ὄντωτικά καὶ πραγμα-
 τιώδη, ὥστε θάτερον θάτερον πράγματι διακρίνεσθαι. Καὶ
 τὸ μὲν, ἢ ὕλη καὶ τὸ θῆλυ, ὑποδέχεται τὸ εἶδος ἐπιγι-
 γνόμενον, τὸ δέ τοι εἶδος ὡς τὸ ἄρρεν ἐπιβαίνει τῇ ὕλει,
 καὶ ταύτῃ τελειοῖ, κἀντεῦθεν τὸ συσπᾶσθαι. Ἀλλ' ἢ μὲν
 ὕλη ἐν τῷ συσπᾶσθαι ἐκ ἐκ τῆ μηδεσός, προὔπῳ γὰρ, τὸ
 δὲ εἶδος ἐδ' αὐτὸ ἐκ μὴ ὄντος, προσενῳ γὰρ. Ἀλλ' ἢ μὲν
 προὔφεσᾶσα, τὸ δ' ἐχί. Προσφυεσῆκει ἄν ἐν τῇ ὕλει δυ-
 νάμει. ἐδέτερόν τε ἀπλῶς ἀφάγεται, τὴν ἐκ τῆ μηδαμῆ
 μηδαμῶς ὄντος ἀφάγῳ ἔπειτα ταῖς ἡμέσεσι, καὶ ταῖς
 ἄλλαις μεταβολαῖς ἀποστροφικῆς τῆς φύσεως. Τί δ' αὖ ἄ-
 ρα καὶ εἴη τὸ εἶδος κατ' ἑαυτὸν; εἴπερ ἄν οὐσία, καὶ τῆς ὕλης ἀντι-
 διήρηται πράγματι, πότερον φύσις τις ἐστὶ τῆς ἑριχῆς ἡσασ-
 πῶν, ἐν παχύτητι τὸ εἶναι ἔχουσα καθάπερ τὰ σώματα,
 ἢ καὶ τὰς αὐλὸς ἔξω ἐστὶ παχύτητός τε, καὶ ἡσάσεως, τῆς
 σωματικῆς; ἢ τῶν ἐδέτερον; Εἰ μὲν ἄν τὸ πρῶτον, ἐπεὶ
 τῇ ὕλει ἐγκαταδύεται, καὶ δι' ὅλης ὅλον γίνεται, χωρήσει
 δὴ τὸ σερῶν ἡσᾶ τῆ σερῶν, τὸ ἀδύατον. Εἰ δὲ τὸ ἐδέτε-
 ρον, νῆσ ἄρα ἔσαι, τὸ ἀτοπώτατον. Εἰ δὲ ἐδέτερον, ἐν
 ποσὶν ἢ τῆς ἀντιφάσεως πάγη, τὸ μηδὲ σωματικόν, μηδὲ
 μὴ συμπλέκῳσα. Οὐδὲν ἄν σωτελεῖ ὅπερ εἰώθεσιν ἀπαν-
 τᾶν ὅτι σῶμα μὲν ἐχί, σωματικόν δέτι. Εἴπερ γὰρ οὐ-
 σία, καὶ σῶμα δηλονότι, εἰ δὲ σωματικόν ὡς ἡσᾶσεσίς τις
 καὶ γνώεσμα σώματος, τῶτο ἐκεῖνο συγχωρῆσιν, ὅπερ βε-
 λόμεθα, καὶ ὑπὲρ ἑ ὁ ἀγῶν. Ἀλλοθεν δὲ ἀναλαβόντες
 αὐθὶς τῶτες ἐρωτήσομεν πότερον δὲ προὔφεσῆκει τὸ εἶδος πρὸ
 τῆ συσπᾶσθαι, ἢ ἐχί; εἰ μὲν γὰρ ἐχί, ὡ καὶ Ἀριστέλης
 αὐτὸς εἰκοσὶν ἐπιμαρτυρεῖν (1)· „ τὰ γὰρ ὡς ἑ λόγος ἄμα

37 Φη-

(1) Ἄεισ. Μικρ. Λ.

33 φησίν· ὅτε γὰρ ὑγιαίνει ὁ ἀνθρώπος, τότε καὶ ἡ ὑγίεια
 34 ὅτι, καὶ τὸ χῆμα τῆς χαλκῆς σφαῖρας ἅμα, καὶ ἡ χαλ-
 35 κῆ σφαῖρα. (δ. ρ. μ. θ'.) ἐκ τῆ μη ὄντος ἄρα ἡ ἀπλή
 ἔσθια, φύσει τὴν ὑπάρξιν λήφεται. Εἰ δὲ τὸ εἶδος ἔτω,
 καὶ ἡ σωμαίτιος ὑλὴ ὡσαύτως, ἀνακύψει καὶ αὐτὴ ἐκ τῆ μη-
 δυνός καὶ φυσικῶν γένεσιν. Τὸ δὲ καὶ αὐτοῖς τῶν ἀδυνατῶν
 ὁμολογεῖται, καὶ κείνο ἄρα. Ὁ γὰρ φασὶν ἐκκλίνειν τὴν ἀ-
 πορίαν μηχανώμενοι, ὅτι δυναμει προσκινῶ τῇ ὑλῇ τὸ εἶ-
 δος, ὁλοκλήρως εἰ καὶ αὐτοὶ σωῖασιν, ὅπως φασί. Τί γὰρ
 τὸ προσκινῶναι, ἀλλ' ἢ τὸ φθάσαιτι ἐκτός τῆ μηδυνός κεί-
 θαι; τί δὲ τὸ δυναμει, ἢ τὸ μήπω; τὸ γὰρ δυναμει, τὸ
 μὴ ἐνεργεῖα εἶναι, λέγει αὐτόχρημα. Τὸ δὲ μὴ ἐνεργεῖα
 εἶναι, αὐτὸ τῆτο εὐφαίνει, τὸ μήπω ἐκ τῆ μηδυνός προκύ-
 ψαι εἰς τὸ εἶναι, τοῖς γὰρ μετέχουσι. Σωμείλοχον ἄρα εἰς
 ταυτὸ τὸ εἶναι, καὶ τὸ μὴ εἶναι, ὁ μὴ ἐκ τῆ μη εἶναι, τὸ
 δυναμει ἔχον τὸ εἶναι μεταπεμπόμενος, καὶ τότε αὐτὸ ἐντός
 ἅμα τῆ εἶναι, καὶ ἐκτός λαμβάνει τιθέμενος. (ὄρα καὶ δ. ρ. λ. θ'.)
 Ἀλλὰ τὰ πᾶσι τῶν φυσικῶν εἶδων τῶν Σχολαστικῶν περὶ τίσιμα-
 τα ποσαύτης ὅτιν ἀνδρίας μετὰ, ὡς καὶ τὸ ἀπελέγγχειν αὐτὰ
 πειράσθαι ἔχει πλειόνων, μὴ ἔξω τῆ ἀνδρίας, καὶ φορτικῶς γί-
 νεσθαι· μία γὰρ σύμφωνος καθ' ἡμᾶς πᾶσι τοῖς πᾶσι δέ-
 ξα κρατεῖ, ἢ καὶ τῶν Παλαιῶν τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἐγκεινομέ-
 νη, ὡς τὸ εἶδος τὸ φυσικόν (ὡς γὰρ τὸ καὶ τὴν χωριστῶν
 ἔσθια, τῆς ἐν ἡμῖν λογικῆς ψυχῆς ἐξέλοις) ἔδου ἔπερον
 ὅτιν, ὅτι μὴ ἐκμορφωμένης ὑλῆς κάλλος, ἐκ ποικίλων ἔξε-
 θέσεών τε καὶ γνωρισμάτων αὐτῆς συωισάμενον. Τῆτο γὰρ καὶ
 Πυθαγόρας φαίνεται ἀνιστόμενος, ὅς, ἡ ἀρχὰς τῆς ἀειθρίας,
 36 καὶ τὰς συμμετείας τὰς ἐν τέτοις, ἄς καὶ ἀρμονίας καλεῖ
 37 (1) εἰσηγε. Καὶ Λύκιππος, καὶ Δημόκριτος, οἱ ἔχει τῆς
 τῶν ἀτόμων ἐντέχνης συζυγίας, ὡς ἔχει τῶν ἀειθριῶν ἐκεῖνος
 τὰ εἶδη ἀναπτύσσοντες, καὶ ἔχει τῆτο ἔξ ἀειθριῶν πως καὶ αὐ-
 τοὶ τὰ πάντα ποιεῖν πρὸ Λεισοτέλει (2) φερόμενοι. Καὶ
 Πλά-

(1) Πλάταρχ. Α. Ἀριστοκ. Κεφ. γ'.
 (2) Πιεὶ Οὐρ. Βιβλ. γ'.

Πλάτων ὡς εἴρηται (β. φ. η.) ὁ κὶ τὸν Θεὸν γεωμετρῶν
 ταύτη γε ἀποφθεγγάμενος, ὡς ἄρα τὰ εἶδη τοῖς μεγέθεσι
 κτὶ τὰ ἀρχέτυπα ἑκατομύρια, καὶ δυοῖν διδομῶν, εἶδος
 τείπον, τῆ μὲν ἴσον, τῆ δ' ὅμοιον ἀδραβάλλοντα. (1) Καὶ
 Ἀριστοτέλης πρὸ πάντων σαφέστατα, πῆ μὲν τὸ εἶδος εὖ εἶ-
 ναι διδάξας, ὡς περ ὅσιν ἢ ἐν πολλοῖς ἐνῆσα τάξεις, καὶ ἢ
 μουσική. (2) πῆ δὲ λόγον τῆ τὶ ἴσιν εἶναι ἀποκαλέσας, ὡ-
 σπερ καὶ τῆς ἑκάστων συμφωνίας λόγος ὁ διπλασίον. (3)
 Πῆ δὲ ὅτι τῆ ἀπλῶς γινομῶν τὰ μὲν γίνεται μετα-
 σχηματισμῶ, ὡς ὁ ἀνδραῖς ἐκ τῆ χαλκῆ, τὰ δὲ προδέ-
 σει, ὡς περ τὰ ἀυξάνοντα· τὰ δ' ἀφαιρέσει, ὡς περ ἐκ λί-
 θου ὁ Ἑρμῆς· τὰ δὲ συυδέσει, ὡς περ ὁ οἶκος· τὰ δ' ἀλ-
 λοιάσει, ὡς τὰ κτὶ τῆ ὑλῆ φησὶ, ἑσπόμῆμα. (4) Καὶ
 ἐν ἄλλοις ἐκφωέσερον ὅτι φύσις τὸ εἶδος λέγεται, τὸ μόνη
 τῆ ὅπνοια χωριστὸν ὄν. (5) Καὶ ὅτι τὰ ὡς ὁ λόγος (τῆ
 τῆσι τὰ εἶδη) ἅμα ὅσιν. "Ὅτε ἡ ὑγιάει ὁ ἀνδραπος,
 τότε κὶ ἢ ὑγίαει ὅσι, κὶ τὸ χῆμα τῆς χαλκῆς σφαῖρας ἅ-
 μα, κὶ ἢ χαλκῆ σφαῖρα. (6) Κὰν ταῖς τῆ προβλημάτων
 δὲ ὅπλύσει, κὶ τοῖς, ἅπερ ἐλάσσονα φυσικὰ ὅπγέγραπται,
 βιβλίοις, ἔτι δὲ κὶ ἐν τοῖς ὅπ μετῶρων, κὶ ὅλως ἐν οἷς
 φυσικώτερον ἑαλέγεται, ἑκά τῆς τῆ μορίων ὑφῆς τε, κὶ συ-
 ναφείας, κὶ ὅππλοκῆς, καὶ κινήσεως, κὶ χήματος μᾶλλον,
 ἢ ἑκά τῆς μεταφυσικωτέρων ἐκείνων ὀνομάτων τῆ εἶδης, καὶ
 τῆ ποιότητων, τὰ φαινόμενα ἐκτιθέμενος, σαφῶς ἐννοεῖν
 παρέχετο, μηδὲν εἶναι κτὶ δόξαν τῆ αὐτῆ τὸ εἶδος τὸ τῆ
 σωμάτων, ἀλλ' ἢ αὐτῆ τῆ ὑλῆ ποικίλοις συμμορφωμέ-
 νῆ τε κὶ διορίζομῆν, κὶ αὐτῆ ἄχε τῆ ἀπλῆσάτων σω-
 ματίων παντοίως μετασκέυαζομῆν.

Θεώ-

- (1) Ὅρα Πλάτωνα, ἐν Συμπροτικῆ. Βιβλ. η'. Προβλ. β'.
 (2) Φυσικ. Βιβλ. α'. Κεφ. γ'. Ἐδαφ. ξ' γ'.
 (3) Βιβλ. β'. Ἐδαφ. κ' η'.
 (4) Βιβλ. α'. Κεφ. γ'. Ἐδαφ. ξ' γ'.
 (5) Βιβλ. β'. Κεφ. β'. Ἐδαφ. ι'. κὶ ι' α'.
 (6) Μετὰφ. Λ.

Θεώρημα Μ γ'.

§. χ γ'. " **Τ**ὰ φυσικῶς ἀπλᾶ τῶν σωμάτων, ὅποια πο-
 " τ' ἢ ἢ, ἢ σωίαςιν τοῖς φύσει ὡσαύτως μὲν ἀπλοῖς, ἐ-
 " περοιδέσι δέ, ἀρχαὶ καθίστανται τῶν σωθέτων, ἀλλ' αἰ-
 " θηταί.

" Ἐξ αὐτῶν ἢ τὰ συύθετα, τὰ ἐκ τῶν ἑτεροφυῶν, (§. υιζ'.)
 κ' εἰς αὐτά. " Ἄρα τὸ Α'.

§. αὐτὰς ἀνεπαιθήτων ἀτόμων συγκροτήματα, ἐμὲν αἰδή-
 " σαι ἀληπτα κ' αὐτὰ ὅτιν, ἅτε δὴ τὰς ὄγκως μεγαθυρόμε-
 " να, κ' αἰθηταί γινόμενα. (§. χ'.) " Ἄρα, ἐπεὶ τὰς τοιαύ-
 " τας ἀρχὰς αἰθητὰς εἶναι ἐπέδη, (§. φ π γ'.) τὰ φυσικῶς
 ἀπλᾶ τῶν σωμάτων, κτ. τῶν σωθέτων ἀρχαὶ εἰσὶν αἰθη-
 " τὰί. Ο. Η. τὸ Β'.

Σχόλιον.

§. χ δ'. **Ο**ὐ καὶ λόγον ἄρα ἐξ ἐνός τινος τῶν στοιχείων
 κ' μόνου, ὃ ἀπεκλήρωσαντο, οἱ μὲν ἐκ τῆ ὕδατος, ὡς πά-
 " λαε μὲν Θαλῆς (1), ἐν δὲ τοῖς ὕπερον Οὐανελημόντιος ὁ Χυ-
 " μικός. Οἱ δ' ἐκ τῆς γῆς, ὡς Φερκεύδης ὁ Σύρος. (2) Οἱ
 " δ' ἐξ αἵρος, ὡς Ἀναξιμάνης τε κ' Διογένης ὁ Ἀπολλωνιάτης.
 (3) Οἱ δ' ἐκ πυρός ὡς Ἰππασος ὁ Μεταποντινός, τὴν τῶν
 " σωθέτων μίξιν εἰλήφασιν. Εἰ μὴ τυχὸν τὸ ἐν ἐκεῖνο, ἐκ
 " πλειόνων ἑτεροειδῶν συμεσὸς ὑπερόν, φύραμα οἶον πολυ-
 " μιγές, κ' μηδὲ ἀπλᾶν φυσικῶς, ἀλλὰ συύθετον. Τύτων δὲ
 " μᾶλλον πιθανοί, οἱ ἐκ δυοῖν σωθέμερι, οἶον Ἐκροφάνης
 " ὁ Κολοφώνιος ἐκ γῆς τε κ' ὕδατος, κ' Οἰνοπίδης ὁ Χῖος ἐκ
 " πυ-

(1) Πλάταρ. Α. Ἀρισκ. Κεφ. γ'.
 (2) Σέξτος Ἐμπεικ. Βιβλ. γ'. Κεφ. δ'.
 (3) Αὐτ. Αὐτ.

πυρός τε καὶ αἶρος. Καὶ Ἰππων ὁ Ῥηγῖνος, ἐξ ὕδατος καὶ πυρός. Καὶ πολλῶν ἔτι Ὀνομάκρεις ὁ ἐκ ἕριων, πυρός, καὶ ὕδατος, καὶ γῆς. (1) Καὶ Ἐμπεδοκλῆς ὁ ἐκ τῶν τεσσάρων, πότε αἶρα τοῖς τρισὶ προδεύμενος, καὶ τὰς καὶ τὸ νεῖκος καὶ τῆν φίλιαν δυνάμεις (2) τῶν μὲν συναπτικῶν ἔσαν, τὸ δὲ ἀσκειτικὸν (3) ταῖς φυσικαῖς γνέσεσι καὶ φθοραῖς ἐπισησας. Ἦν δὴ δόξαν καὶ πρὸς Ἡσίοδον αὐτὸν, καὶ Ὀρφέα, καὶ Ἐρμῶν τὸν Τεισμέγισον, καὶ τὸν ᾠδύπυσον Ζωροάστρου εἰσὶν οἱ ἀνάγκη. Ἀλλὰ γὰρ ἐπεὶ περὶ ἀρχῶν τῶν αἰδησῶν ληπτῶν λέγομεν, ἐκ αὐτῶν ἔξω βαίνομεν τῆς ἐδῆ, καὶ τὰ τοῦ ὑπερνωάπτοντες ἴσθ' βραχέων, ὡς ἐδῆ τὰ γνωριμώτατα ταῦτα στοιχεῖα ἀρχὰς εἶναι τοιαύτας ἐν τοῖς ὑπερον ὁμολογηταὶ ἔτε τινὰ, ἔτε πάντα. Τῶν γὰρ αἰδησῶν ἀρχῶν τὸ φύσει ἀπλῆν, καὶ μονοειδῆς ἐκ μονοειδῶν τῆς συστάσεως ἀπαιτωσῶν, κακεῖνα πάντως, ἢ περ αἰδησῶν ληπτὰ τυγχάνει, καὶ γῆ φημί, καὶ ὕδωρ, καὶ τ' ἄλλα, πῆς ἐπεροειδέσι συνανακέκραται, καὶ ἐδῆν ἡμῖν ἐξ αὐτῶν ᾠδύπυπτε, ὃ αὐτὸ καθαρὸν τε εἶη, καὶ ἄκρατον, καὶ πῶν ἄλλων ἀμιγῆς. Πρὸς ὃ καὶ αὐτὴ μόνῃ αὐτὸ ὑπολείπειτο ᾠδύμυθία, ὅτι τὸ πλεονάζον, καὶ ὄχημα οἶον γινόμενον τῆς ἐκ τῶν ἐπεροφυῶν ἐπιμιξίας ἐπὶ ἑκάστῃ, οἶον τὸ μὲν γεῶδες ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ δ' ὕδατῶδες ἐπὶ τῆς ὕδατος, καὶ τῶν ἀλλοτερίων ἀμελεμύων, οἶον εἴτινα παραιοφρήσειον, εἴτε ὕδαρὰ μέρη τῆς γῆς, εἴτε γεηρὰ τῶν ὕδατι, ἐκεῖνο δὴ καὶ τὸν λόγον κατέχει τῆς αἰδησῶν ἐκ ἀλήπτε ἀρχῆς, καθ' ὃ καὶ τῶν τεσσάρων ἑκάστον, εἰς μίξιν τῶν συνδέπων τὸ ἑαυτῶν σωεισφέρει. Οἱ γεμῶν δὲ τῆς χυμίας, τῶν τετρακτῶν ταύτων ἀδεήσαντες τῶν στοιχείων τῶν ᾠδύμυμον, πόντε τινὰ ἀρχοειδῆ τε καὶ φύσει ἀπλᾶ σώματα, εἰς ἀρχὰς ἐπὶ τῶν συνδέσεων ἀντικαταστήσαι προείλοντο. Ἔσι δὲ ταῦτα πνεῦμα, καὶ θεῖον, καὶ ἄλας, καὶ ὕδωρ, καὶ γῆ, εἰς ἅπερ ἅπαν σῶμα ἐκεῖνοι, δυνάμει

(1) Σέξτος ὁ Ἐμπερ. Βιβλ. γ'. Κεφ. δ'.

(2) Πλάταρχ. Α. Ἀρισκ. Κεφ. γ'.

(3) Δαιρτιος ἐν τῶ βίῳ.

νάμει πυρός, καὶ δρασθειῶν τινῶν ὑγρῶν, ἀναλύειν κατεπαγγέλλονται. Καὶ πνεῦμα μὲν (ὃ καὶ Ἑρμῶ καλεῖται) ἔστιν ἕστια τις λεπτοτάτη καὶ ἐνεργός, ἐφ' ἧς ἀμέσως ὅπῃ τῶν μικτῶν πᾶσα κίνησις. Θεῶν δὲ ἕστια τις λιπαρὰ καὶ ἰξώδης, ἢ γὰρ ἐν οἷς ἀφθονωτέρα εἴσιν, ἀκατάφλεκτα καθίσταται. Τὸ δὲ ἄλας σῶμα σκληρόν, τὸ πρῶτως καθ' αὐτὸ τὴν γαστρικῶν δυνάμιν κινῆν, καὶ εἰς ὕδωρ ἀναλυτὸν ὄν. Τέταρτη δὲ τὸ ὄξύ, ὃ δριμύ φύσει τυγχάνει καὶ πληκτικόν. Τὸ ἀλκαλικόν, ὃ καὶ τῷ ὄξει σωμανακραθεὺν πάχει ἀνάξισιν. Τὸ σερρόν, ὃ τῷ πυρὶ ἀντιπαρατίθεται ἀντιβαῖνον καρτερῶς καὶ μαχόμενον. Καὶ τὸ πῆσιμον, τὸ ἐξ ἐναντίας ἐνδιδῶν τῷ πυρὶ, καὶ ῥῆσα ὑπεῖκον, καὶ εἰς αὔρας ὑπ' αὐτῆς διεσκεδαννόμενον. Ἰσχυρὸν δὲ ἔστιν (ὃ καὶ φλέγμα καλεῖται τοῖς χυμικοῖς ἀπὸ τῆς ἀδρανῆς. ἢ δὲ τελούταιον (ἢ καὶ νεκρά κεφαλὴ παρ' αὐτοῖς ἀνόμασαι.) οὐσία ξηρὰ, σερρὰ, ἀχυμος καὶ αὐτὴ, καὶ πάσης δρασθεῖς ἀμοιρῆσα δυνάμεως, οἷα δὴποτε ἢ διεκονίας, δυνάμιν τε πᾶσαν καὶ ποιότητα ἀποδεικνύει τέφρα γνωρίζεται. Ταῦτα τοίνυν, ἐπειδὴ φασὶν ἐκ παντὸς μικτῆς τῆς τελευτέρων, ἢ πῆ πυρός, ἢ ἐτέρας ἢς τινοςᾶν θερμότητος δυνάμει ἀναλυομένη ἀποφέρεται, δῆλον ὅτι καὶ τοῖς πράγμασιν αὐτοῖς προεγκείμενα ἔσθι, καίτοι τὴν αἰδήσιν διεφύγοντα. Οὐδὲ γὰρ οἷον τε τὸ πῦρ, ἢ πᾶν ὅ,τι τύχοι τῆς ἐν τῇ φύσει δρασιμώτερον ἄλλο, καινὰς ἀναλύειν ἕστιας, τὰς δὲ ἕστας διίσταν ἀπ' ἀλλήλων καὶ διακρίνειν. Εἰ γὰρ ἐκεῖνο, καὶ ἐξ αὐτῶν ἄλλας αὐτὴ ἀπεδείκνυ, κακώτερον ἔστι ἄλλας ἐς ἀπειρον. Ἀλλ' ἐκ ἐνὶ, τῆς γὰρ ἀναλύσεως πέρατά τινα κεῖται, οἷα δὲ καὶ τῆς διαιρέσεως. (β. φυγ. φυδ.) Καὶ προσρόντα τοίνυν ἐκεῖνα τῷ συνθέτω, ὡς ἀρχαὶ συνθέσεως εἰκότως ἐνῆσαν αὐτῶν. Ἀρχαὶ δὲ αἰθῆται, ὅτι καὶ χωρὶς τεθεῖσαι δι' ἀναλύσεως ὁραταὶ αἰ πᾶσαι καὶ ἀπταί. Τινὲς δὲ καὶ τὴν ὄσφρησιν κινῆσαι, ὡσπερ τὰ θεῖα καὶ τὴν γεῦσιν, ὡσπερ τὰ ἄλατα. Τέτων δὲ ἢ μὲν γεώδης φύσις, ἢ ὑποσάθρης ἔχει λόγον ἐν τῇ μικτῇ, καὶ βάσεως ἢ δὲ τῆς πνύματος, καὶ τῆς θεῖας, καὶ τῆς ἄλατος, τὰ τῆς εἶδους ἀναπληροῖ ἢ δὲ ὑδατώδης, ὅσα καὶ κόλλη ὑπεργεῖ, τὸ εἶδος τῆς ὕλης συνάπτουσα, καὶ συτφίγγουσα.

ἔτι τῶν πολυπραγμονεῖν, τοῖς τὸ φυσικὸν εἶδος ἀκρεβῦ-
σιν ἐάσωμεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Περὶ τῶν ἐν τῷ Παντί Δυνάμεων, ἔπειτα
Νόμων τῶν ἐν τῇ Φύσει.

§. χδ. **Ε**κ πολλῶν ἐσιῶν συνεπιπλοκομῶν ταῖς πρὸς
ἀλλήλας ἐπιενεργήσεσιν τε, καὶ ἀντιδράσεσιν, τῷ συστήματος
σωτίζεσθαι νομῶν, (§. υπ. υπσ'.) τῷ τε ὅλῳ (§. υπά.)
καὶ τῶν καὶ μέρος, ἐξ ὧν ἐκείνο, (§. υπβ.) ὡς φθάσας
ὁ λόγος ἐδήλωσεν, ἀκόλουθον αὐτῷ εἶη, ἐγκαθιδρύεσθαι ὑπο-
λαμβάνειν ταῖς ἐσίαις ἀπάσαις, καὶ τῶν ἐκάστη, καὶ δυνά-
μεις ἐξ ὧν αἱ ἐνέργειαι. (§. σο. σβ.) δι' ὧν αἱ με-
ταβολαί· (σοά.) ἐν αἷς κεῖται τὰ τῆς ἡγεμονίσεως.
(§. υπέ.)

§. χε. Αἱ δὲ δὴ τοιαῦται δυνάμεις καθ' ἃς πεταγμῶν
τὰ μὴ κινεῖν, τὰ δὲ κινεῖσθαι πέφυκε, νόμοι τε καὶ δεσμοὶ
φύσεως ἔλαχον ὀνομαζέσθαι. Οἷς ἐν μέρει μὴ, αἱ κα-
θ' εἰρμόν χωρεῖσθαι τῷ αὐτῷ εἶδος μεταβολαὶ πειθαρχῶσιν,
ἅπασιν δὲ, αἱ τῷ ὅλῳ, αἰεὶ τοιαῦται ἀπαραιτήτως γινόμε-
ναι, ἐν ὁμοίαις περιπτώσεσιν, τῶν τε ὑφ' ὧν, καὶ τῶν ἐφ' ἃ
καθίσταμῶν· πῶς ἐν δεσμῶν τετασθῆ, τῇ δὲ αἰδήσεων πα-
ρατηρήσει, καὶ πείρα τῇ ὅτι τοῖς καθ' ἕκαστα συμβαίνουσι
προσέχοντας καταμαθεῖν ἐνι. Ἄλλως δὲ ἔδαμῶς, ἔθ' εἰ-
ρεῖν, ἐδ' εἰκάσαι λόγον τινὰ τῶν ἐκ τῶν προτέρων ὅλως
δυνατόν. (1)

§. χζ. Εἴη δ' αὖ φύσεως ἀπλῆς μὴ δεσμὸς, ὁ κατὰ
μίαν τινὰ δύναμιν, σωθῆτος δὲ ὁ καὶ πλείονας, πῆ μὴ
συναντιλαμβανομένης, πῆ δὲ καὶ ἀντιπερισσότητας, ὑφ' ἧς
δε

(1) Μεταφυσικ. Φυσικ. Κεφ. Α'. §. 8.

δὲ κινύσας τὸ αὐτὸ θεωρούμενος. Ὁ δὲ ἐξ ἀπασῶν τῶν ἐν τῷ παντὶ νόμος κοινότατος, ὃ τὸ ὅλον σῶμα σῶχεται καὶ διοξάγεται.

§. χ η'. Ἐτι οἱ μὲν εἰσὶ νόμοι προκαταρκτικοὶ τινές, οἱ ἄλλων μηδαμῶς ὄντες ἐξηρημικοί. Οἱ δὲ δεύτεροί πως, καὶ ἐξ ἐκείνων οἷον ἀνάγωγοι, κακίοις τιθεῖσιν ἀπαραίτητως ἐπόμενοι· οἷον εἰ τιθεῖται ὁ καὶ τὴν βαρύτητα νόμος, καὶ τὴν ἀντίβασιν, καὶ τὸ ἐλαπίειον, ἐκ τῶν ἕρῶν κτηνῶν ἀπλυστέρων, ὁ τῆς ἀντανεκλάσεως τῆ ἀποσαράσεως ἐπὶ τῶν τῶν ἀντιτύπων σώματι νόμος, καὶ μέτρον, καὶ διορισμὸν τεταγμένον, ἀναφύσει τὴν κίνησιν. Αἱ γὰρ οἱ πρότεροι, καὶ ἀπλυστέροι.

§. χ θ'. Τοῖς δὲ τὰ ἠθικὰ πραγματοδομείοις νόμοι φύσεως εἶναι λέγονται, πρὸς ἑς, ὡς κανόνας, τὰς ἑαυτῶν ἐλαθέρας πράξεις ἀρμύζοντας ἀπιθῶναι, ἵνα τῆ φύσει τὸν νῦν τὸν ἡμέτερον καταυγάζοντος φωτὸς, ὁ Δημιουργὸς ὑποτίθῃσι καὶ ἔκκελεύεται.

Θεώρημα ΜΖ'.

§. χ ι'. Ἡ ταῖς ἐξ ὧν ἅπας ἄνεμος σωμαρολογεῖται ἕσταις, εἶναι μὲν δυνάμεις κινητικὰς ἐπαύλας, γινώσκουσιν δὲ ἡμᾶς τῶν τῶν φύσιν ἐπ' ἀκρίβειαν ἥτις ἐστὶ χαλεπώτατον.

Δείκνυται ἵνα τῆ §. υπεί. καὶ τῆ §. χ ε.) τὸ Α'.

Αἱ δὲ δυνάμεις αὗται, ἐκσιωμείων κατ' αὐτὰς τῶν σωμάτων, λαμβάνουσιν ἡμᾶς, ὡσπερ καὶ αἱ ἕσται (§. φ ι θ'. φ ε.). Ἄλλως δὲ καὶ τὸ πλεῖστον αὐτῶν ἐν κινήσει. (§. φ ο ι.) ὅ,τε τῆς κινήσεως ἀκρίβειαν λόγος ἡμᾶς ἔκπεφάγε. (§. φ ο ι. φ ο θ'.) Ἄρα καὶ τὸ Β'.

Σχόλιον.

§. χ ι α'. Ἐπο δὴ τὸ κινῆσαι ὅτι πολλὰς ἐνδραχίαι τῆ ὕλη ἕσται τινὰ ἐνεργὸν καὶ δραστήριον, καὶ οἷον ἐμψυχῶσαι τε

τε καὶ ζῶσαι πρὸς τὴν τῶ παντὸς σύστασιν. Ἀμέλει τοι καὶ οἱ Χάλδαιοι φέρονται, ἔ μόνω τῷ κατ' αὐτὰς ὑπερκοσμίου φωτὶ διαχωρεῖσθαι τὸν σωματικὸν κόσμον ὑποτιθέμενοι, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ψυχῆς τινὸς πηγαίας, ἢ φασί, καὶ καθόλου ἀγεῖσθαι. (1) Ὑπετίθετο δὲ καὶ Πλάτων ψυχῶν ἐγκόσμιόν τινα, παμμέγα οἶοντι ζῶον τυγχάνειν τὸν κόσμον ὑποφαινόμενος. (2) Εἰσήγε δὲ καὶ Σπύσιππος δυνάμιν ζωτικῶν, ὑφ' ἧς ὁ Κόσμος ζωοπλασεῖται. (3) Καὶ Πυθαγόρας δὲ, καὶ οἱ ἐκ τῆς Στωᾶς, ζωοποιεῖσθαι πως ἠγῶντο ὑπὸ τῶ Θεοῦ, τὸ ὅλον σῶμα, καὶ ἀναπνεῖν ὀλικῶς τε, καὶ κατὰ μέρη, δι' ἀπαιτῶν διηκοντος. Αὐτὸ δὲ τῆτο καὶ κατ' ἡμᾶς τὸ δόγμα, Περσῶν τε, καὶ Σιαμίων, καὶ Σινῶν ἔθνεσιν ἰσόρηται πρεσβερόμενον. Ὁ δὲ Τολλανδός, καὶ ὁ τότε ἀκροατὴς Ἀντώνιος ὁ Κολλῖνος οἱ Θεοσυγεῖς, καὶ Μωσιῶ αὐτὸν καὶ Σολομῶντα τῆς Θεοφορήτης ἐπὶ τῶν δόξαν ἐφέλκονται, τὸν μὲν τὸ πνεῦμα ἐπιφερόμενον τοῖς ὕδασιν ἐν τῇ Κοσμογονίᾳ εἰσάγοντα, τὸν δὲ τὰς ἀνθρώπων ψυχὰς εἰς Θεὸν ἐπιτρέφειν μὲν θάνατον, ὡσπερ δὴ καὶ τὰ σώματα εἰς τὴν γῆν εἰσηγόμενον. Τὸ δὲ τοῦτο καθόλου πνεῦμα, καὶ ἡ τῶ Κόσμου, ἢ φασί, ψυχὴ, καὶ τοῖς Καββαλισαῖς, εἰσπεποιήται. (4) Ὁ δὲ πνεῦμα ἀρχαῖον τε καὶ ὑλαρχικὸν προσεῖπεν Ἐλμόντιος, καὶ οἱ Χυμικοὶ, καὶ Ἐρρίκος ὁ Μόρος, καὶ ἄλλοι παρ' Ἀγγλοῖς. (5) Τελούταϊον δὲ καὶ ὁ Νόθων, πλαστικὸν τι πνεῦμα ἐνοικίζων τῇ ὕλῃ, ἐν αὐτῷ κείσθαι τῆς φυσικῆς ἐτόπαζε δεσμῆς, κατ' ἕς συνέστητε μορφωθῆναι κατ' ἀρχὰς τὰ ὄντα, καὶ μέχει τέλους συνεχεται. Ἀλλ' ἔτοι μὲν ἔτις ἐν γῆν, ὅτε καὶ κοιτῆ δεασοτεῦον ἐπὶ πάντων, τὸ τὴν ὕλῃν κοσμεῖν, καὶ ἐσίαν ἐνδυναμεῖν ἐκάστω ὑποθέσθαι δεῖν ὑπειλήφασιν. Καὶ μίαν ἐσίαν ἔτις ἀντὶ τῶν δυνάμεων, δεῖν τῶν ἐσιῶν χωρῆσαι ἐκβιασάμενοι, καὶ ταύτῃ ἀσώματον (ἔ

γάρ

(1) Ὁρα Σπαλίω Ἰσορ. τῆς Φιλοσοφίας Μέρ. 17. Τμήμ. β'.

(2) Πολλαχῆ τῶν Ἐπιστολ. καὶ ἐν τῷ Τιμαίῳ.

(3) Παρὰ Κικέρ. Βιβλ. α'. Περὶ Φύσ. Θεῶν.

(4) Ὁρα Βυδδ. Εἰσαγ. εἰς τὴν Φιλοσοφίαν τῶν Ἑβραίων Σελ. 318.

(5) Ὁρα Διάλιξ. περὶ ψυχ. Κόσμου, Ἀδάμ τε Γεχεμβέργ.

γάρ σωματικῶς δηλονότι, εἶγε ἐξ τῶν σωμάτων ἦκσαν)
 ποικάλυμα τῶτο τῆς σφῶν ἀγνοίας, ἐν ἔξαισίοις καὶ ὑπερ-
 φυέσιν οἰόμασι, ἀφραπέτασαι ἐμηχανήσαντο, ἀμεινον αὐ-
 ποικῶ βελούσαμφοι, εἰ τὸ τῶ ἐν τῇ φύσει δυνάμεων χη-
 μα λανθάειν αὐτὰς, ὡς καὶ ἡμεῖς ὁμολογήκεσαν. Ὁ δὲ
 δὴ Λεϊβνίτιος, καὶ μάλλον τι τῶ ἄλλων ἐνεανιόσατο, τῇ ἀ-
 πείρῳ τῶ κατ' αὐτὸν μονάδων πληθύνει, καὶ τὰς δυνάμεις
 αὐτὰς εἰς ἀπειρίαν πληθύνει, καὶ ἐκάστῳ αὐτῶ ἐσιώσας.
 Ἄλλ' ἀκέρσιον αὐτὰ τὰ πρὸς τῶτων φιλοσοφῶντες, ὡς ἔτι
 αὐτὸ ἀμεινον τῆς δυναμολογίας τῶ Γερμανῶν, τῆς πρὸς
 κατ' ἡμᾶς τὸν θρῆν διεγείρασης, ἐν ἐπιγνώσει γυνοίμε-
 θα. Ἡ Τὸ ἐνεργεῖν, φησὶ, χαρακτηρ ἐστὶν ἐσιῶν, (1) ταύ-
 τιν δὲ τῶ τῶ ἐνεργεῖν δυνάμιν, ἀπάσῃ ἐσιῶ ἐνεῖναι
 φημί, ἐξ ἧς καὶ ἐνδελεχῶς ἐνεργεῖται τινὰ ποιεῖναι, καὶ
 ἐδὲ τῶ σωματικῶς αὐτῶ ἐσιῶ τῶ ἐνεργεῖν ποτε παύε-
 θαι. Ἐκεῖνο δὲ μὴ, ὡς ἐχέω, ἐννεονηκῆσαι μοι δοκῶ-
 σιν, οἱ τῶ τῶ σώματος ἐσιῶ ἐν μόνῃ τῇ ἐκτάσει, ἢ
 καὶ τῶ ἀδραχώρητον εἶναι γήσαντες, καὶ πάντῃ ἠρεμεῖν
 κατ' αὐτὸ τὸ σῶμα ὑπειληφότες. (2) ὁ δὲ ἐκ ἐνεργεῖ,
 καὶ δυνάμεως δραστηεῖς ἠμοίρησαν, ἐσιῶ ἐκ αὐτῶ εἶναι ὁ-
 λως. (3) Καντῶθεν τὸν εἰσβάλοιμῃ αὐτῶ, ὡς ἐπαύα-
 γκες ἐνεῖναι τῇ σωματικῇ ἐσιῶ πρῶτῶ τινὰ ἐντελέχειαν,
 ὡς πρῶτον τῆς ἐνεργήσεως δεκτικόν. Δυνάμιν τυτέσι
 κινητικῶς τινὰ πρῶτῶ, ἢ τῇ ἐκτάσει καὶ τῶ ὄγκῳ προ-
 σῆσα, ἀεὶ μὴ ἐνεργεῖν ποικίλως δὲ ταῖς τῶ σωμάτων
 συμβολαῖς, καὶ ὁρμαῖς δρατιδοῖτο ἔεπομῆ. Αὕτη δὲ ἢ
 ἐσιῶδης τυχαῖε ἀρχὴ, ἢ ἐπὶ μὴ τῶ ζώντων ψυχῇ, ἐ-
 πὶ δὲ τῶ ἄλλων, ἅττα ζωῆς ἠμοίρησαν, εἶδος ἐσιῶδες
 ἀκέρσα. (4) Ἐκ τῶτων ἐν σημειώσαις αὐτῶ Α'. ὅτι ἀ-
 πλῶς ἠρεμεῖν τὰ σώματα μὴ φύσιν ἔχειν τῶ Λεϊβνιτίῳ
 δοκεῖ. Εἰ γάρ ποτε καὶ ἠρεμήσειεν, ἀνέκλειπτον ἔχειν τῶ
 πρὸς

(1) Ἐν Πρακτικ. τῆς ἐν Λιψία Ἀκαδημ. Ἔτη 1695. Σελ. 145.
 (2) Αὐτ. Ἔτη 1694. Σελ. 113.
 (3) Αὐτ. Ἔτη 1698. Σελ. 439.
 (4) Αὐτ. Αὐτ. Σελ. 434.

πρὸς τὸ κινεῖσθαι ἐπειξίν, ὑπὸ τῆς ἀντιπερὶσταμύων δε-
 κριμύνης πως ἢ κολυομύνης αὐτοῖς τῆς δυνάμεως. (δ.σξθ.)
 Β'. ὅτι ἢ ἐσιώδης ἢ δυνάμις, καὶ ἀναφαίρετος ὅλως, μὴ
 τὴν τῆς σωμάτων ἐσίαν λόγῳ γὰρ ὑποτιθεμένη· συλλισώσα
 δὲ, ὡς ταύτη ἢ τὴν ἐσίαν συναναρρεῖσθαι, ἢ συλλισάγε-
 θαι. Γ'. ὅτι καὶ τῆς σωματικῶν ἐκείνων μονάδων ἐκάστη ἰ-
 διαφέρεται εἰς δυνάμις, καὶ τῆς ἐν ταῖς λοιπαῖς ἀπασῶν
 φύσει διακεκομμένη. Δ'. ὅτι καὶ πολλὰ τῶν μέρων διαφέρει
 τὸ δόγμα τῶν τῆς ἄλλων ἀνωτέρω προεκτεθέντος. Οἱ
 μὲν γὰρ μίαν κοινὴν ἐνεσῆγον τοῖς σώμασι δυνάμιν, κα-
 τὰ γὰρ τὰ δεκτικὰ ποικιλομύων, ὁ δὲ ὑπὲρ ἀειδμόν ἐ-
 σῆγον αὐτὰς ἐσίαν διαφερέσας. Καὶ οἱ μὲν ἐπέισακτον, ὁ
 δὲ ἐσιώδη. Ἀλλ' ἡμῖν, εἰς, τίποτε δοξασέον αὐτῶν εἴη ἐν
 ἔτω δυχερεῖ, ἢ δυσεπικεῖτω πράγματι; Ἐχοις αὐτῶν ἐκ τῆς
 ἐφεξῆς κείσεως. Α'. οἱ αὐτεργόντων ἐν τῇ ὑλῇ κινήματων
 τὸν Θεὸν ἐφισαύτες, καὶ δι' αὐτῶν τὴν φύσιν πᾶσαν οἰοῦντι
 ἐμφυχῶντες, ἢ προσήκοντα τῶν ὄντων τῶν ὑπερτάτων προσά-
 πτειν εἰκόσιν· ἐνὸν ἢ δὲ δυνάμεων, ὧν αὐτῶν ἐνατεῖροι
 τοῖς σώμασι, τὰ τῆς δε διακοσμεῖν ἢ κινεῖν (ὅπερ ἀκροτά-
 τος αὐτῶν εἴη δυνάμεως) ἀμέσως αὐτοῖς πᾶσαν κίνησιν, καὶ
 τῶν φαυλοτάτων ἢ, αὐτῶν τῶν ὑπεραγάθων τε καὶ ὑπερτε-
 λει φέροντες ἀνατιθέασιν. Β'. οἱ τὴν καθόλου ψυχῶν, καὶ
 τὸ ὑλαρχικὸν πνεῦμα εἰσάγοντες, εἰ μὲν ἐσίαν τῶν τυγ-
 χαίνειν φασί, αὐτῶν τὸ μηδεμίαν ἀποδείξιν τῆς κατ' αὐτῶν
 ἐπάρξεως προχειρίζεσθαι, ἀποσφραῖσι καὶ τὰς ἐσίαν τῶν ὄν-
 των, ἀπάσης ἀπλῶς δυνάμεως. Καί τινες ὡσπερ ταύτῳ ἐν-
 δυναμῶσιν, ἐξῆν δὴ πᾶσι τῶν ἴσῳ λόγῳ, κακεῖνας. Εἰ δὲ
 δυνάμιν αὐτῶν εἶναι λέγουσι, μίαν εἰσάγοντες, ἀναρρεῖσιν
 ἔτω τὸ πολυειδές τῶν ἐν τῇ παντὶ δυνάμεων, ἢς παντοίας
 εἶναι εἰκόσ, τοῖς ὑπ' αὐτῶν χαρακτηζομύοις εἶδεσιν ἀνα-
 λόγως συμποικιλομύοις τε καὶ συμπληθυμομύοις. Γ'. ὁ
 ταῖς ἐσιώδεσιν ἐντελεχείαις ἐσιωποῖων τὰς μονάδας, τῆ
 μὲν ὡς ἀπειροπληθεῖς μονοῦ τῶν εἶδει ἀπασας διαφερέ-
 σας δυνάμεις εἰσφέρων, αὐτῶν τῶν ὡς τέλεον τὴν ἡρε-
 μίαν ἀποσκαθάζων, ἀπίθανος. Ταύτη τοι τὸ δοκῶν καὶ ἡμῖν
 αὐτῶν τῶν ἀπεφαινομύοις, ἐνείναι δὴ τοῖς σώμασι (δια-
 τὸ Α'. μέρος τῶν Θεωρήματος) δυνάμεις τινὰς πρεσβυτέον,
 καὶ

καὶ ταύτας ποικίλας, καὶ ἀλλήλων τῷ ὑποκειμένῳ διηρημέ-
 νας. (καὶ τῷ Β'. τῶν ἀνωτέρω) καὶ ἐδ' ἀπείρας πληθεῖς
 αἰς καὶ τὰς μονάδας πληθυνέσθαι, ἐδὲ τὰς εἶδει ἀπαξάπα-
 στας ἀλλήλων διακεινομένας, (καὶ τῷ γ'.) δι' ὧν ὁ Κοσ-
 μῆτωρ (καὶ τῷ Α'.) τὸ ἐσιωθὲν ὑπ' αὐτῷ σύστημα κοσμοῖ
 τε καὶ διεξάγει. Εἰ καὶ ἐπ' ἀκριβές οἶμαι αὐταὶ εἰσὶ (ἔξ τῷ
 β'. μέρος τῷ Θεωρήμ.) ἀγνωσκόμενας.

Θεώρημα ΜΗ'.

δ. χιβ. „ **Α**ἱ δυνάμεις αἷς τιτιν ἢ τῷ παντός διακρί-
 „ σμῆσις ὁρόθετεῖται, τῆς τῷ Δημιουργῷ βελήσεως ἐξηρη-
 „ μείαι εἰσὶ.

Θῶμην γὰρ μὴ, ἔκκεν ἄρα τὸ χῆμα τῷ κόσμῳ τῆς τῷ
 Δημιουργῷ ἐξῆπται βελήσεως. Καὶ εἰ τῷτο, ἐδὲ ἔρεπτόντι
 ἄρα ὁ Κόσμος. Ἄλλ' ἔστι ἔρεπτόν. (δ. υγγ'.) Ἄρα κτ.

Σχόλιον.

δ. χιγ'. **Α**λλ' εἴποι τις αὐτὸ ὅτι ἔρεπτός ἀνωμολόγηται ὁ
 Κόσμος ἔξ τῶν αὐτῶν ἀλλοιώσεις, καὶ μεταβολὰς (δ. υπς'.
 υπζ'.) τὰς ἐξ αὐτῶν δὴ τῶν δυνάμεων συμβαινέσας.
 (δ. χέ.) Καὶ ὅτι ἐδὲ ἀπλῆς. (δ. υγγ'.) Οὐχ ἔπω
 δὲ ὡς καὶ ταύτας ἢ μὴ, ἀλλ' ἐτέρας τινὰς δυνάμεις προσλα-
 βεῖν ἐδέχεσθαι, ὅπερ ὑπεμφαίνειν δοκεῖ τὸ Θεώρημα.
 (δ. ἀνωτ.) Ἄλλ' ἀπαντητέον ὅτι ἔρεπτός ὁ Κόσμος καὶ ἔ-
 τω. Α'. γὰρ φέρε εἶναι τῶν ἐν τῷ παντὶ καὶ μέρος δυνά-
 μιν ἔχον, ἐχέτω ἀναφαιρέτως καὶ ἀναλλοιότως, καὶ β. ἰδίᾳ,
 καὶ γ', καὶ ὁ λόγος ὁμοίως καὶ πάντων χωρεῖτω. Τοιγαρῶν
 ἐξ ἀφέπτων τὸ ἔρεπτόν, καὶ χεῖρον ἐκάσῃς πῶν ἀπλῆσάτων
 ἐσιῶν ταύτη αὐτὴ εἶναι τὸ ὅλον σύστημα. Ἄλλ' ἐδοκεῖ. Β'.
 Εἶτα καὶ τὸ ὑποσῶναι τὸν Κόσμον τῆς τῷ Δημιουργῷ βελή-
 σεως ἔργον εἶναι ἐθέμεθα. (δ. φς'.) τῆς αὐτῆς ἄρα βελ-
 λήσεως αὐτὴ εἶναι τὸ τὰς ἐσίας ἐξ ὧν ὁ κόσμος, τιαύτας
 ἐγκαθιδρυμένας σφίσιν, καὶ ἐνεσπαρμένας οἶον πληθεῖν δυ-
 νά-

νάμεις, ἢ μὴ τοιαύτας. Ἐπεὶ τοι γὰρ ἕδον ἄλλο αἰ ὄντων ἢ ὁ λόγος ἐπιπέδα δυνάμεις εἰσὶν, ἢ τὸ τὰ μὲν κινεῖν ἔχειν, τὰ δὲ κινεῖσθαι, καὶ τὰ μὲν μεταβάλλειν, τὰ δὲ μεταβάλλεσθαι. (δ. χέ. χς'.) καὶ ταῦτα κατὰ γὰρ τὸ μάλλον, καὶ τὸ ἥττον, καὶ κατὰ διορισμὸς παντοίως. Ἀλλὰ τὸ εἶναι τῆ σωματικῆ φύσει πρὸ τέτων ἔστι νομοσύνη, καὶ χωρὶς τέτων ἐκ τῶ ἀκολούθου καὶ ὑφίστασθαι, ἢ ἄλλως πως διακεῖσθαι δυναμότη. Ἄρα κτ. Γ'. Καὶ Κόσμος ἕτερος δυνατός. (δ. φβ. φγ'.) Ἐποσαίη δ' αὖ νόματι τῆς βελήσεως τῆ Δημιουργῆ. (δ. φς'.) Εἴη δ' αὖ ἕτερος ἦτοι ἐξ ἄλλων ὄντων ἄλλα ταῦτα συνηκώς, ἢ καὶ τέτων μὲν, τῶ δὲ ἐπικρατῆντος ῥυθμῆ ἐξαλλοιωθέντος, (δ. υπδ'.) ταῦτόν εἰπεῖν τῆς διακοσμήσεως ἔαπέσις. Ἡ δὲ διακόσμησις ἐκ τῶν δυνάμεων (δ. υπε. καὶ δ. χέ.) Ἄρα κτ.

Πόρισμα.

δ. χιδ'. **Ο**ἱ ἄρα τῆς φύσεως λεγόμενοι θεσμοί, οἱ καὶ τὰς ἐν τῆς ἑσὶ δυνάμεις, (δ. χς'. χζ'.) ἔρεπτοὶ εἰσὶ καὶ αὐτοὶ, καὶ τῆ ἐλόδέρου βελήσει τῆ Δημιουργῆ ὑπεύκοντες.

Θεώρημα ΜΘ'.

δ. χιέ. „ **Τ**ὰ τεράσια τὰ ὑπὲρ τῆ φύσιν τελέματα ἐν τῶ παντί, δυνατὰ μὲν ἐκ τῶ Δημιουργῆ, ἀδύνατα δὲ ἐξ ἄλλου τῶ παρ' ἐκεῖνον.

Τοιαῦτα γὰρ εἶναι φανερὸν τὰ μὴ κατὰ τὰς κειμήους τῆ φύσει θεσμοί, ἀλλὰ παρ' ἐκεῖνας τε καὶ ὑπὲρ ἐκεῖνας. (ἐξ ὑποδ.) ἐκεῖνα δὲ μόνον τῆ παντελοδέρου βελήσει, οἱ θεσμοὶ ἔτοι ὑπεύκοντες (δ. χιδ'.) ὑπ' αὐτῆ αὖ μόνον καὶ ἔαπέσιν. Ἄρα τὸ Α'.

Ἄρα καὶ δ. ροδ'. ρπ'.)

Εἰ δέ τι καὶ ἄλλο αἴτιον πρὸς τὸ δοκεῖν τὰς κειμήους νόμους εἶχε κινεῖν, ἦτοι τῶ αὖ εἴη τι τῶ ἐν τῶ συστήματι, ἢ ἐκτός. Ἀλλ' εἰ μὲν ἐκεῖνο, ἐκ δυνάμειος ἄρα τῆς ἐν τῆ φύ.

φύσει, καὶ ἔχ' ὑπὲρ φύσιν εἶη αὐτὸ τελέμενον, καὶ ἐδὲ τε-
 ράσιον ὅλως. Εἰ δὲ τῆτο, πότερον ὁ Δημιουργός, ἢτι τῆ
 δημιουργηθέντων. Εἰ γὰρ τὸ δότερον καὶ τῆτο ἄρα τῆ παν-
 τὸς μέρος αὐτὸ εἶη, ὡς ἐπενεργῶν ἐν τῷ συστήματι (δ. υγά.)
 ἀλλὰ καὶ τῆ παντὸς ἐκτὸς ἅμα (δὲ τῶν ὑπόθεσιν.) Ὅπερ
 ἀδύνατον. (δ. λ.) Εἰ δὲ τὸ Α' ἔχομεν τὸ προτεθέν.
 Ἄρα καὶ τὸ Β'.

Σχόλιον.

Χρῖς. **Δ**ιακρίτειον τὰ βία ταῦτα, τὸ καὶ φύσιν, καὶ ὑ-
 πὲρ φύσιν, καὶ ἄρα φύσιν. Καὶ καὶ φύσιν μὲν ῥητέον, τὸ
 καὶ τῆς ἐν τῇ φύσει κειμένης θεσμὸς γινόμενον. Ὑπὲρ φύ-
 σιν δὲ, τὸ μὴ καὶ τῆς, τῇ τῆ Θεῶν δὲ ἀπολύτως, καὶ
 παναλκεί δυνάμει τελέμενον. Παρὰ φύσιν δὲ τὸ ἔξω τῆ
 κειμένων νόμων, δὲ βίαν τινὰ ἐπενεχθεῖσαν ὑπὸ τινος τῆ
 ἐν τῇ φύσει ἰτίων, ἀντιθεῖσαι μὲν τε, καὶ κατιχύοντος,
 τινὲ τῆ ὄντων ἐπισυμβαῖνον. Καὶ καὶ φύσιν μὲν τὸ πῦρ
 ἀνωφερὲς ὄσι, καταχθεῖν δ' αὐτὸ ἀπ' ἐρανῶ ὑπὲρ φύσιν. Πα-
 ρὰ φύσιν δ' αὐτὸ εἰς κίκλον περιάγοιτο, χειρὶ τῆ κατεχέση,
 ἢ ἄλλη τινὲ μηχανῇ διενέμενον. Καίτοι καὶ τῆτο, πρὸς μὲν
 τὸν καὶ τῶν δυνάμιν τῆ πυρὸς θεσμὸν ἄρα φύσιν εἰποις,
 ἀπιδῶν δὲ πρὸς τῶν ἐν τῇ χειρὶ δυνάμιν, καὶ τὸν διαγο-
 ρῶντα θεσμὸν, τῇ σφοδρότερα κινήσει ὑπέκειν τῶν ἀπο-
 νον, καὶ φύσιν γίνεσθαι ἀποφωλύμενος ἐκ αὐτῶν ἀμάρτοις. Οὕ-
 τως ἐν καὶ ἄρα φύσιν αὐτῶ θεῶν ὁ λίθος λέγεται χειρὶ
 προϊόμενος, τῆ νόμος τῆς βεβρύτητος ἐκβιαζομένης, ἐγὼ δὲ καὶ
 τῆτο καὶ φύσιν συμβαίνειν εἰποίμι αὐτῶ, νόμος νόμον ὑπερρι-
 κῶντος τῆ τῆς προίσεως τὸν τῆ βάρους, καὶ μοι τῆναντίον εἰ-
 τις ἀφίοι λίθον, τῇ δυνάμει ἀνάλογον, ὁ δὲ μῦθοι μετέω-
 ρος, ἢ τῆμπαλιν καταχθεῖν, μηδενὸς τῇ προίσει ἐμπο-
 δῶν ἰσαμῶν, τῆτ' αὐτῶ ἢκιστα καὶ τῆ τῆ γίνεσθαι δόξειε. Πα-
 ρὰ φύσιν δὲ ἐκ ἀπεικότως ἀκέραι καὶ ὅσα, καὶν ἄλλως τισὶ
 τῆ ἐν τῇ φύσει γενικωτέρων θεσμῶν ὑπέκειν, ἢτοι βίαν
 ὄπρῆρει εἶδει τινὲ, τῆς κατ' αὐτὸ δυνάμεις κολάζοντα καὶ
 διαφθεύροντα, ἢ τῆ τέλει τῆς φύσεως ἀρραγῶς ἀπομάχε-
 ται.